

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України

**Problems and Prospects for the Development of
the Financial and Credit System**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 5-6 грудня 2022 р.)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 6 від 8 грудня 2022 р.)*

E45 Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України»/ за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 81 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference " Problems and Prospects for the Development of the Financial and Credit System" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2022
© Сумський державний університет, 2022

ЗМІСТ

<i>Лариса Гриценко</i> <i>Ірина Кожушко</i>	Особливості розрахунку показників ЕВІТ, ЕВІТДА, ОІВДА для підприємств України в сучасних умовах.....	5
<i>Інна Школьнік</i> <i>Вікторія Дзюба</i> <i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Темченко</i> <i>Крістіна Попова</i> <i>Лариса Гриценко</i>	Оцінка ефективності фінансів депозитних корпорацій України..... «Гнучке бюджетування» як дієвий механізм планування на виробничих підприємствах	9 13
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Тетяна Боряк</i> <i>Лариса Гриценко</i>	Оцінка ефективності фінансів депозитних корпорацій України..... Сучасні методи аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання.....	17 20
<i>Лариса Гриценко</i> <i>Лілія Деркач</i> <i>Олена Журавка</i> <i>Альбіна Білера</i> <i>Людмила Захаркіна</i> <i>Новіков Володимир</i> <i>Nataliia Pihul</i> <i>Yevhenii Pihul</i>	Аналіз стану прибутків та збитків підприємств України..... Пенсійний фонд України як державний позабюджетний цільовий фонд..... Вплив цифровізації економічних процесів на розвиток фондового ринку в Україні..... Economic security of the state: essence and goals.....	23 25 29 32
<i>Лариса Гриценко</i> <i>Вікторія Білошапка</i> <i>Олена Крухмаль,</i> <i>Поліна Коломієць</i> <i>Olena Kasian</i>	Доларизація економіки України: причини і наслідки..... Превентивне управління проблемними кредитами в умовах воєнного стану..... Managing the tourism in Ukraine with Schengen standards.....	34 38 42
<i>Дар'я Свірідова</i> <i>Лариса Гриценко</i> <i>Євгеній Охрімчук</i> <i>Лариса Гриценко</i> <i>Альбіна Білера</i> <i>Тетяна Кубах</i> <i>Євген Руденко</i>	«Зелені фінанси» в контексті забезпечення сталого розвитку..... Сучасні методи управління ризиками технології інтернету речей у бізнес середовищі..... Фінансова безпека підприємств..... Механізм та принципи фінансової безпеки як базові елементи забезпечення фінансово-економічного розвитку держави	44 47 49 51
<i>Інна Школьнік</i> <i>Уляна Вініченко</i> <i>Olena Kasian</i>	Управління фінансовим левериджем на підприємстві..... Symbolism between tourism and infrastructure.....	55 58

<i>Світлана Похилько</i>	Цифрові бізнес-моделі та способи їх опису за	
<i>Анна Єременко</i>	допомогою канви Остервальда.....	60
<i>Надія Дехтяр</i>	Теоретичні засади управління активами	
<i>Анна Шевченко</i>	підприємства.....	63
<i>Лариса Гриценко</i>	Впровадження системи фінансового контролінгу	
<i>Наталі Махно</i>	зовнішньоекономічної діяльності	
	підприємства.....	66
<i>Тетяна Кубах,</i>	Ліквідність банківської системи.....	73
<i>Альона Єфіменко</i>		
<i>Lilia Klymenko</i>	Green finance in socio-economic development.....	77
<i>Larysa Hrytsenko</i>		
<i>Anastasiia Fedan</i>	Economic essence and role of credit in the	
<i>Larysa Hrytsenko</i>	development of the state.....	79

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Захаркіна Людмила Сергіївна,

к.е.н., доцент

Новіков Володимир Миколайович,

аспірант,

Сумський державний університет, м. Суми

На сьогоднішній день майже у всіх сферах економіки присутні цифрові технології, які спрощують виконання господарських процесів та надання фінансових послуг клієнтам. Згідно із трактуванням міжнародної організації OECD, економіка вважається цифровою якщо для цього в країні існує підтримуюча інфраструктура, комунікації та програмне забезпечення, можливість у економічних суб'єктів використовувати мережу Інтернет, комп'ютерні мережі та мобільні додатки у смартфоні для проведення трансакцій, оплати рахунків та інших фінансових операцій (Козлов, 2021).

Важливим сегментом функціонування фінансового ринку є фондовий ринок. Під впливом політичних і соціально-економічних факторів фондовий ринок в Україні є нерозвиненим та малоефективним. Основними причинами цього є невідповідність нормативно-законодавчої бази сучасним реаліям ведення бізнесу, низький рівень захисту прав інвесторів та інформаційної прозорості, низький рівень обізнаності щодо переваг фондового ринку та фінансової грамотності суспільства. Зважаючи на це Татарин та ін. (2021), наголошують на необхідності активного впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення ефективності національного фондового ринку та посилення взаємодії зі світовими ринками капіталів.

Процес торгівлі цінними паперами стає більш динамічним та автоматизованим завдяки активному використанню новітніх цифрових технологій. Сохацька та Кухтин (2021), трактують процес впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій як віртуалізацію світового фондового ринку. Характерними особливостями таких змін є можливість у режимі реального часу знизити трансакційні витрати, підвищити обсяг торгів на ринку за рахунок швидкого доступу до необхідної інформації.

Фактори зростаючого впливу діджиталізації економічних процесів на трансформацію світового фондового ринку дослідники (Татарин та ін., 2021) та (Сохацька та Кухтин, 2021), ідентифікують наступним чином:

1. Витіснення традиційних методів торгівлі активами на фондовому ринку появою та стрімким поширенням електронних способів здійснення

торговельних операцій з фінансовими інструментами, зокрема йдеться про майнові та похідні цінні папери.

2. Збільшення частки компаній, що є емітентами на фондових біржах зі сфери фінансів та високих технологій понад тих традиційних компаній, які відносяться до сировинного та індустріального сектору економіки.

3. Підвищення продуктивності фондового ринку за рахунок оновлення програмного та апаратного забезпечення, засобів зв'язку та комунікації, внаслідок чого стає швидшим процес обробки даних та виконання торговельних операцій з цінними паперами.

4. Використання штучного інтелекту та хмарних технологій для виявлення фальсифікацій у процесі формування інвестиційного портфелю та роботи з активами, що дозволяє з мінімально прийнятним ризиком забезпечити стабільну дохідність активу.

5. Послаблення контролю регулятивних органів через високу швидкість розвитку цифрових технологій, а також інструментів забезпечення функціонування фондового ринку. У результаті чого посилюється ризик виникнення збоїв у роботі комп'ютерних мереж, маніпулювання фінансовими даними та шахрайства з боку зацікавлених осіб.

Таблиця 1 – Обсяг торгів фінансовими інструментами на операторах організованих ринків капіталу протягом січня-грудня 2016-2022 рр., млн. грн.

Рік	УБ	ПФТС	УМВБ	ПЕРСПЕКТИВА	Усього
2016	3536,08	95023,54	21,71	136296,56	234877,89
2017	13405,45	64344,47	0,00	127425,03	205174,95
2018	20992,16	112518,20	34,94	127324,98	260870,28
2019	3840,18	114757,95	4,36	186363,23	304965,72
2020	2413,95	131534,53	6,77	201455,17	335410,42
2021	13290,61	221543,78	13,12	217113,06	451960,57
2022*	14286,65	71991,34	4,44	57805,65	144088,08

* - дані станом на кінець листопада 2022 р.

Джерело: Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку.

Серед інструментів, які дозволяють якісно оновити інфраструктуру фондового ринку України виділяють фінансово-технологічні засоби для збору та обробки інформації (FinTech), це стосується розвитку інтернет-трейдингу, платіжних систем, штучного інтелекту, впровадження біометрії та криптографії.

FinTech, або інновації у фінансовому секторі – це сектор економіки, що складається з високотехнологічних компаній, які надають доступ до безконтактних фінансових операцій через доступність платіжних систем для всіх верств населення. FinTech технології надають широкий спектр

можливостей для розвитку біржового ринку, сприяють підвищенню цифрової грамотності та фінансової обізнаності населення, економічному зростанню.

Зважаючи на це варто зазначити, що Національний банк України затвердив стратегію розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Імплементація зазначеної стратегії має важливе значення для стабільності та оновлення фондового ринку оскільки передбачає наступні кроки:

- легітимізація у нормативно-правовому полі віртуальних активів;
- створення платформи для цифрової та фінансової грамотності серед дорослого населення та осіб з вікової групи (5-18 р.);
- залучення венчурного капіталу через правове врегулювання діяльності інвестиційних фондів та краудфандингу;
- розвиток цифрової інфраструктури, яка сприятиме захисту та легітимізації обміну інформації між регуляторами та учасниками ринку, забезпечення актуальності, повноти та прозорості публічних реєстрів у процесі обміну даними про клієнтів між банками та державними установами (Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року).

Отже, розвиток цифрових технологій набуває широких масштабів, він є незворотнім процесом та стає все більш важливим компонентом фінансово-економічної безпеки, зокрема стабільності на фінансового ринку. Основними кроками забезпечення ринкової стабільності в Україні мають стати оновлення нормативно-правової бази, активне впровадження та контроль над поширенням цифрових інформаційно-аналітичних інструментів, всебічне сприяння розвитку фінансово-технологічних компаній та посилення їх взаємодії з учасниками біржової торгівлі.

Список використаних джерел

1. Козлов, В. П. (2021) *Розвиток фінансових відносин підприємства в умовах цифрової трансформації економіки* (с.54-62). Полтава: Центр фінансово-економічних наукових досліджень, <http://r.donnu.edu.ua/bitstream/>.
2. Сохацька, О., & Кухтин, О. (2021). Сучасні тенденції віртуалізації світового фондового ринку. *Вісник Економіки*, (4), 77-91, <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1187/1292>.
3. Татарин, Н. Б., Сарафин, М. А. & Стаднюк, Х. А. (2021). Цифрова трансформація фондового ринку України на основні найкращих міжнародних практик. *Електронний науковий журнал*, 142-147, <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/5-1.pdf#page=142>.
4. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>.
5. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Офіційний сайт Національного банку України, <https://bank.gov.ua/ua/files/DDWIAwXTdqdClp>